

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	9
Część I. Kryzysy XXI w. i ich potencjał kryminogenny	19
Rozdział 1. Kryzys gospodarczy i jego składowe o potencjale kryminogennym.....	21
1.1. Przyczyny i konsekwencje kryzysu gospodarczego	21
1.2. Korelacje między kryzysem gospodarczym i jego konsekwencjami a przestępczością	30
1.3. Wpływ kryzysu gospodarczego na inne rodzaje kryzysów i patologie społeczno-gospodarcze	36
Rozdział 2. Kryzys finansowy jako zjawisko o potencjale kryminogennym ..	39
2.1. Istota, przyczyny i konsekwencje kryzysu finansowego	39
2.2. Wpływ kryzysu finansowego na przestępczość	45
Rozdział 3. Kryzys zdrowotny jako zjawisko o potencjale kryminogennym	49
3.1. Pandemia COVID-19 jako forma kryzysu i jej relacje z innymi kategoriami kryzysów	49
3.2. Kryminogenność skutków epidemii COVID-19 w obszarze gospodarczym	52
3.3. Kryminogenność skutków epidemii COVID-19 w obszarze społecznym.....	59
Rozdział 4. Kryzys migracyjny jako zjawisko o potencjale kryminogennym ..	63
4.1. Związki migracji do/z Polski z kryzysem gospodarczym, zdrowotnym i wojną w Ukrainie	63
4.2. Potencjał kryminogenny migracji z i do Polski.....	70
Rozdział 5. Kryzys ekologiczny i kryzysy pochodne oraz ich potencjał kryminogenny.....	75
5.1. Istota, przyczyny i skutki kryzysu ekologicznego i kryzysów pochodnych	75
5.2. Potencjał kryminogenny kryzysu ekologicznego	80
Rozdział 6. Pozostałe rodzaje kryzysów oraz kryzysy niezdiagnozowane i ich potencjał kryminogenny	83
6.1. Szeroki katalog kryzysów	83
6.2. Kryminogenność niektórych prognozowanych kryzysów....	87
Część II. Przestępczość — zmiany powodowane czynnikami kryzysowymi i tendencje rozwojowe.....	89
Rozdział 7. Przestępstwa przedsiębiorstw i w przedsiębiorstwach w okresie kryzysu gospodarczego i innych kryzysów.....	91
7.1. Informacje ogólne o przestępstwach przedsiębiorstw i w przedsiębiorstwach jako kategorii przestępczości gospodarczej.....	91

7.2. Przestępstwa menadżerów i pracowników w przedsiębiorstwach w okresie kryzysów	95
7.3. Nadużycia przy pozyskiwaniu środków finansowych z rządowych programów pomocy antykryzysowych (kryzysowe oszustwa dotacyjne)	100
7.4. Przestępstwa nieuczciwej konkurencji.....	103
7.5. Przestępstwa przeciwko wierzycielom w okresie kryzysu gospodarczego	105
7.6. Przestępstwa w zamówieniach publicznych w okresie kryzysu gospodarczego	110
7.7. Fałszowanie sprawozdań	113
Rozdział 8. Przestępczość skarbowa i szara strefa jako główne zagrożenia dla budżetu państwa w okresie kryzysu gospodarczego i innych kryzysów	117
8.1. Przestępstwa podatkowe w czasie kryzysu gospodarczego ...	117
8.1.1. Przestępczość z wykorzystaniem konstrukcji VAT. Luka w VAT. Karuzele podatkowe	118
8.1.2. Przestępstwa akcyzowe	126
8.1.3. Przestępczość związana z omijaniem podatków bezpośrednich — dochodowych	128
8.2. Szara strefa w okresie kryzysu gospodarczego, migracyjnego i zdrowotnego	129
Rozdział 9. Tendencje rozwojowe przestępczości finansowej (w sektorze usług finansowych) w okresie kryzysów	137
9.1. Przestępstwa w bankowości elektronicznej	137
9.2. Oszustwa kredytowe w okresie kryzysu gospodarczego.....	144
9.3. Przestępstwa kartowo-bankomatowe w okresie kryzysów....	147
9.4. Przestępstwa pracowników bankowych wykorzystujących zjawiska kryzysowe	149
9.5. Pranie pieniędzy w dobie kryzysów	150
9.6. Nielegalna działalność bankowa (działalność parabankowa)	159
9.7. Oszustwa ubezpieczeniowe w okresie kryzysów.....	162
9.8. Przestępstwa kapitałowe w okresie kryzysów.....	164
9.9. Przestępczość w obrocie aktywami kryptograficznymi w okresie kryzysów.....	166
Rozdział 10. Przestępczość transgraniczna w okresie kryzysu migracyjnego i innych kryzysów	169
10.1. Uwagi ogólne.....	169
10.2. Nielegalna migracja	170
10.3. Przestępstwa związane z narażaniem zasad obrotu towarowego z zagranicą	179
Rozdział 11. Przestępczość na rynku pracy w okresie kryzysu migracyjnego, gospodarczego i zdrowotnego	187
11.1. Informacje ogólne	187

11.2.	Przestępstwa pracodawców przeciwko pracownikom	189
11.3.	Nielegalne zatrudnianie cudzoziemców i inne przestępstwa dotyczące imigrantów na rynku pracy	194
11.4.	Praca przymusowa imigrantów i przestępstwa związane z handlem ludźmi oraz inne zorganizowane formy przestępstw na rynku pracy	200
11.5.	Przestępczość socjalna w okresie kryzysów.....	203
Rozdział 12.	Oszustwa i inne przestępstwa przeciwko mieniu w okresie kryzysów	207
12.1.	Oszustwa na szkodę konsumentów w okresie kryzysów...	207
12.2.	Oszustwa „na wnuczka” jako główne zagrożenie oszukańcze w okresie kryzysów	211
12.3.	Kradzieże w okresie kryzysów XXI w.....	222
12.4.	Lichwa jako przestępstwo oparte na wyzysku skutków kryzysu gospodarczego	233
Rozdział 13.	Przestępczość na rynku farmaceutycznym, przestępczość przeciwko ochronie zdrowia oraz przestępczość związana z uzależnieniami od substancji psychotropowych w okresie kryzysu zdrowotnego i innych kryzysów	239
13.1.	Przestępczość związana z uzależnieniami od substancji psychotropowych w okresie kryzysu zdrowotnego i innych kryzysów	239
13.2.	Przestępczość farmaceutyczna w okresie kryzysu zdrowotnego	245
13.3.	Przestępczość związana ze świadczeniem usług medycznych i funkcjonowaniem podmiotów w sektorze ochrony zdrowia w dobie kryzysów XXI w.....	251
Rozdział 14.	Przestępczość przeciwko środowisku naturalnemu w okresie kryzysu ekologicznego i innych kryzysów	259
14.1.	Przestępczość związana z odpadami jako główne zagrożenie dla środowiska w okresie kryzysów XXI w.	259
14.2.	Przestępczość zanieczyszczania środowiska w świecie roślinnym i przestępstwa przeciwko administracyjnej ochronie środowiska naturalnego.....	266
14.3.	Przestępczość przeciwko systemowi handlu uprawnieniami do emisji CO ₂	271
14.4.	Przestępstwa przeciwko ochronie zwierząt	273
Rozdział 15.	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu w okresie kryzysów ...	277
15.1.	Przemoc domowa i inne kategorie przemocy w okresie kryzysu zdrowotnego	277
15.2.	Przestępstwa na szkodę dzieci i popełniane przez dzieci ..	285
15.3.	Samobójstwa	290
15.4.	Zabójstwa	291
15.5.	Przestępstwa rozbójnicze.....	293

Rozdział 16. Cyberprzestępczość jako główne zagrożenie w dobie kryzysów	295
16.1. Ogólne informacje o cyberprzestępczości w okresie kryzysów.....	295
16.2. Ataki socjotechniczne jako podstawowe przestępstwo w cyberprzestrzeni okresu kryzysów.....	297
16.2.1. <i>Deceptive phishing</i>	298
16.2.2. <i>Spear phishing</i>	298
16.2.3. <i>Whaling</i>	299
16.2.4. <i>Pharming</i>	300
16.2.5. <i>Vishing</i>	302
16.2.6. <i>Smishing</i>	303
16.2.7. <i>Clone phishing</i>	305
16.2.8. Inne rodzaje <i>phishingu</i>	306
16.3. <i>Botnet</i>	307
16.4. <i>Ransomware</i>	310
16.5. Cyberprzemoc	311
16.6. Cyberpedofilia	313
16.7. Cybersamobójstwa	314
16.8. Nielegalny hazard w Internecie	315
16.9. Nielegalne wykorzystywanie gier komputerowych.....	317
16.10. Przestępczość związana z kryptowalutami.....	318
16.10.1. Wykorzystanie kryptowalut do nielegalnego handlu w Internecie.....	318
16.10.2. Pranie pieniędzy za pomocą kryptowalut	320
16.10.3. Oszustwa związane z kryptowalutami	322
16.10.4. Nielegalne przejęcia kryptowalut	325
16.10.5. Złośliwe oprogramowanie.....	328
16.10.6. Nielegalne wydobywanie kryptowalut	329
16.10.7. Atak 51% oraz podwójne wydanie środków	330
Rozdział 17. Inne kategorie przestępstw w dobie kryzysów	333
17.1. <i>Stalking</i>	333
17.2. Przestępstwa z nienawiści	334
17.3. Przestępstwa przeciwko prawom autorskim i prawom pokrewnym w okresie kryzysów.....	337
Część III. Wybrane zagadnienia zapobiegania przestępczości w okresie kryzysów	343
Rozdział 18. Zmiany w zakresie polityki kryminalnej w dobie kryzysów XXI w.	345
18.1. Uwagi ogólne dotyczące polityki kryminalnej w dobie kryzysów XXI w.	345
18.2. Kryminalizacja wobec kryzysu gospodarczego	348
18.3. Kryminalizacja wobec kryzysu zdrowotnego	353
18.3. Kryminalizacja wobec kryzysu środowiskowego.....	355

18.4. Kryminalizacja wobec kryzysu migracyjnego	359
Rozdział 19. Rola programów rządowych i działania organów administracji publicznej wobec przestępczości w okresie kryzysów	363
19.1. Uwagi ogólne o zapobieganiu przestępczości przez organy administracji publicznej w okresie kryzysów	363
19.2. Wybrane zagadnienia zapobiegania przestępczości przez organy administracji publicznej w związku z kryzysem gospodarczym.....	366
19.3. Krajowy plan działań przeciwko handlowi ludźmi na lata 2022–2024 jako przykładowe działania prewencyjne organów administracji publicznej w związku z kryzysem migracyjnym	377
19.4. Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rok 2023 jako przykładowe działania prewencyjne organów administracji publicznej w związku z kryzysem zdrowotnym	379
Rozdział 20. Zapobiegawcze funkcje organów ścigania w okresie kryzysów .	383
20.1. Inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw oraz zjawiskom kryminogennym w okresie kryzysów na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy o Policji	383
20.2. Zadania priorytetowe w zakresie zapobiegania przestępczości określone przez komendanta głównego Policji w okresie kryzysów	387
20.3. Zadania prewencyjne Policji wynikające z bieżącej analizy poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego w okresie kryzysów	390
Rozdział 21. Rola biznesowych organizacji przedstawicielskich i przedsiębiorstw w zapobieganiu przestępstwom w okresie kryzysów	393
21.1. Rola przedsiębiorstw w zakresie zapobiegania przestępczości.....	393
21.2. Rola komercyjnych podmiotów specjalistycznych w zakresie zapobiegania przestępczości	399
21.3. Rola organizacji przedstawicielskich biznesu w zakresie zapobiegania przestępczości.....	401
Rozdział 22. Rola organizacji pozarządowych, związków zawodowych i obywateli w zapobieganiu przestępczości w okresie kryzysów.	405
22.1. Rola organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego w zapobieganiu przestępczości	405
22.2. Rola związków zawodowych i organizacji środowisk zawodowych w zapobieganiu przestępczości	409

Rozdział 23. Rola mediów w zapobieganiu przestępczości w okresie kryzysów	415
23.1. Medialny obraz kryzysów i przestępczości jako jednej z ich konsekwencji	415
23.2. Wpływ mediów na politykę karną w dobie kryzysów	418
23.3. Dziennikarstwo śledcze jako forma zapobiegania przestępczości w dobie kryzysów	420
Część IV. Wybrane zagadnienia zwalczania przestępczości w okresie kryzysów	423
Rozdział 24. Zmiany priorytetów w działaniach organów ścigania w okresie kryzysów a wykrywanie przestępstw	425
24.1. Zmiany strukturalne w organach ścigania jako reakcja na zagrożenia przestępczością	425
24.2. Możliwości mobilizacyjne w procesie wykrywania przestępstw	431
Rozdział 25. Wykrywanie przestępstw a aktywność obywatelska i jej deficyt w okresie kryzysów	439
25.1. Determinanty czynności operacyjno-rozpoznawczych	439
25.2. Determinanty czynności dochodzeniowo-śledczych	442
Rozdział 26. Współpraca różnych organów w okresie kryzysów a wykrywanie przestępstw	449
26.1. Współpraca między podmiotami posiadającymi uprawnienia wykrywcze	449
26.2. Współpraca organów posiadających uprawnienia wykrywcze z podmiotami niebędącymi organami ścigania	454
Rozdział 27. Współpraca międzynarodowa polskich organów ścigania w zakresie zwalczania przestępczości w okresie kryzysów	461
27.1. Formy współpracy organów ścigania z państw członkowskich Unii Europejskiej	461
27.2. Wybrane podmioty unijne organizujące współpracę organów ścigania państw członkowskich	464
Podsumowanie	469
Bibliografia	479
Spis tabel, rysunków i wykresów	507